

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เกี่ยวกับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของบุคลากรภายในโรงเรียน ลักษณะการติดต่อสื่อสาร วิธีการติดต่อสื่อสารและชนิดของข่าวสารที่ใช้ติดต่อสื่อสารในโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน และเปรียบเทียบระดับของปัญหาในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูอาจารย์ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

##### ขั้นตอน ในวิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ศึกษาหลักการทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสภาพการปฏิบัติ
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือวิจัย
- 5) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
- 6) ทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ
- 7) รวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูล
- 8) สรุปและรายงานผลการวิจัย

รายละเอียดในวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวิจัย การทดลองใช้เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

#### 3.1 การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบ กระบวนการ ความหมาย

ความสำคัญ และรูปแบบ และหลักการติดต่อสื่อสารที่ดี ลักษณะการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ และการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสารและสภาพการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนโดยทั่วไป แล้วนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสำรวจที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติการติดต่อสื่อสาร ประกอบกับการศึกษาแบบสำรวจที่มีผู้สร้างขึ้นไว้แล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไข สร้างขึ้นใหม่ให้ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่ต้องการ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวจะครอบคลุมสภาพการปฏิบัติการติดต่อสื่อสารในโรงเรียน ต่อไปนี้

- 1) พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารและครูอาจารย์
- 2) พฤติกรรมที่เป็นลักษณะการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์
- 3) พฤติกรรมที่เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์
- 4) ชนิดของข่าวสารที่ผู้บริหารได้ส่งให้ครูอาจารย์ และข่าวสารที่ครูอาจารย์ได้รับ
- 5) ปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน
- 6) เปรียบเทียบระดับปัญหาของการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน ระหว่างผู้บริหารกับครูอาจารย์

### 3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

#### 3.2.1 ประชากร

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 65 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา คือ

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน จำนวน 19 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนระหว่าง 500-1,499 คน จำนวน 32 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป จำนวน 14 โรงเรียน

รวมทั้งหมด จำนวน 65 โรงเรียน

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 14 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 70 คน และครูอาจารย์ 1,759 คน ซึ่งกระจายอยู่ในอำเภอ

ต่าง ๆ ดังนี้

|                     |       |    |          |
|---------------------|-------|----|----------|
| 1) อำเภอเมือง       | จำนวน | 5  | โรงเรียน |
| 2) อำเภอบ้านไผ่     | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 3) อำเภอพล          | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 4) อำเภอเมืองจัตวี  | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 5) อำเภอชนบท        | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 6) อำเภอหนองสองห้อง | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 7) อำเภอชุมแพ       | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 8) อำเภอภูเวียง     | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 9) อำเภอน้ำพอง      | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| 10) อำเภอกระนวน     | จำนวน | 1  | โรงเรียน |
| รวมทั้งหมด          | จำนวน | 14 | โรงเรียน |

### 3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 374 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 59 คน ครูอาจารย์ จำนวน 315 คน

### 3.2.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างจากประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารรวม 70 คน และกลุ่มครูอาจารย์รวม 1,759 คน โดยใช้ตารางการสุ่มของ Krejcie และ Morgan (ประยูร อาษานาม, 2534) ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

| บุคลากร    | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|------------|---------|---------------|
| ผู้บริหาร  | 70      | 59            |
| ครูอาจารย์ | 1,759   | 315           |
| รวม        | 1,829   | 374           |

โดยแยกจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามพื้นที่อำเภอ

| พื้นที่อำเภอ     | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|------------------|---------|---------------|
| อำเภอเมือง       | 882     | 180           |
| อำเภอบ้านไผ่     | 133     | 27            |
| อำเภอพล          | 102     | 21            |
| อำเภอมัญจาคีรี   | 91      | 19            |
| อำเภอชนบท        | 77      | 16            |
| อำเภอหนองสองห้อง | 60      | 12            |
| อำเภอชุมแพ       | 164     | 34            |
| อำเภอภูเวียง     | 94      | 19            |
| อำเภอน้ำพอง      | 118     | 24            |
| อำเภอกระนวน      | 108     | 22            |
| รวม              | 1,829   | 374           |

### 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทแบบสำรวจรายการ (Checklists) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแยกเป็น

1) แบบสำรวจรายการ (Checklists) มุ่งศึกษาสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มุ่งศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ลักษณะ วิธีการติดต่อสื่อสารและชนิดของข่าวสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

#### ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

- 1) ศึกษาหลักการ โครงสร้าง เอกสารงานวิจัยและสภาพการปฏิบัติ
- 2) สร้างเครื่องมือ
- 3) เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 5) ทดลองใช้กับผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดอุดรธานี และปรับปรุงเครื่องมือ
- 6) เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

### 3.4 การทดลองใช้เครื่องมือ

การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข
- 2) นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ด้านเนื้อหา
- 3) นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนั้นมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่มีสภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยทดลองกับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน กลุ่มครูอาจารย์ จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (Alpha-Coefficient) จำแนกค่าความเที่ยงในแต่ละตอนของแบบสอบถาม ดังนี้
  - (1) พฤติกรรม ลักษณะ วิธีการติดต่อสื่อสารและชนิดของข่าวสาร
 

|                 |               |        |
|-----------------|---------------|--------|
| กลุ่มผู้บริหาร  | ค่าความเที่ยง | = 0.93 |
| กลุ่มครูอาจารย์ | ค่าความเที่ยง | = 0.91 |
  - (2) ปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร
 

|                 |               |        |
|-----------------|---------------|--------|
| กลุ่มผู้บริหาร  | ค่าความเที่ยง | = 0.97 |
| กลุ่มครูอาจารย์ | ค่าความเที่ยง | = 0.92 |
- 4) นำเครื่องมือไปเก็บข้อมูล

### 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) บัณฑิตวิทยาลัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาจังหวัดขอนแก่น ไปยัง ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดขอนแก่นเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับคืน 374 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

### 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC+ ดังนี้

#### 3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ หาค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม วิธีการ และลักษณะการติดต่อสื่อสาร ชนิดของข่าวสารและปัญหาอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาของการติดต่อสื่อสารใช้สถิติ t-test

#### 3.6.2 เกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีการแปลผลโดยใช้เกณฑ์คะแนนดังนี้

- 1) ด้านพฤติกรรมและลักษณะการติดต่อสื่อสาร
 

|             |                                             |
|-------------|---------------------------------------------|
| 3.50 - 4.50 | หมายถึง พฤติกรรม/ลักษณะการปฏิบัติมากที่สุด  |
| 2.50 - 3.50 | หมายถึง พฤติกรรม/ลักษณะการปฏิบัติมาก        |
| 1.50 - 2.50 | หมายถึง พฤติกรรม/ลักษณะการปฏิบัติน้อย       |
| 0.50 - 1.50 | หมายถึง พฤติกรรม/ลักษณะการปฏิบัติน้อยที่สุด |
- 2) ด้านวิธีการติดต่อสื่อสาร ชนิดของข่าวสาร
 

|             |                                                           |
|-------------|-----------------------------------------------------------|
| 3.50 - 4.50 | หมายถึง ใช้วิธีนั้น/มีการส่งให้- ได้รับ ในระดับมากที่สุด  |
| 2.50 - 3.50 | หมายถึง ใช้วิธีนั้น/มีการส่งให้- ได้รับ ในระดับมาก        |
| 1.50 - 2.50 | หมายถึง ใช้วิธีนั้น/มีการส่งให้- ได้รับ ในระดับน้อย       |
| 0.50 - 1.50 | หมายถึง ใช้วิธีนั้น/มีการส่งให้- ได้รับ ในระดับน้อยที่สุด |

3) ด้านปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร

3.50 - 4.50 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

2.50 - 3.50 หมายถึง มีปัญหามาก

1.50 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

0.50 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

3.7 สถานที่ใช้ทำวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น